

Sygn. akt XVI GC 417/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący : SSO Jan Wawrowski

Protokolant: Artur Ciszkowski

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2013 roku w Warszawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko (...) Państwowym spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Państwowych spółka akcyjna z siedzibą w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 314 279,48 (trzysta czternaście tysięcy dwieście siedemdziesiąt dziewięć 48/100) złotych wraz z odsetkami ustawowymi:

a) od kwoty 267 719,56 złotych od 13 stycznia 2012 r. do 27 maja 2012 r.,

b) od kwoty 314 279,48 złotych od 28 maja 2012 r. do dnia zapłaty;

2. zasądza od (...) Państwowych spółka akcyjna z siedzibą w W. na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) 931 (dwadzieścia dwa tysiące dziewięćset trzydzieści jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jan Wawrowski

Sygn. akt XVI GC 417/12

UZASADNIENIE

W dniu 12 czerwca 2012 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od (...) Państwowych Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 314 279,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 267 719,56 zł od 13 stycznia 2012 r. do 27 maja 2012 r. i od kwoty 314 279,48 zł od 28 maja 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że zgodnie z zawartą umową nr (...) z 12 sierpnia 2011 r. miała zrealizować na rzecz pozwanej prace rekultywacyjne na terenie lokomotywowni (...) w W. przy ul. (...). Powyższa umowa została zwarta po przeprowadzeniu przez pozwaną przetargu. W związku z realizacją przedmiotowej umowy powódka wystawiła faktury na kwoty: 256 932 zł (nr (...)), 10 787,56 zł (nr (...)) oraz 46 559,92 zł (nr (...)). Pozwana zarzuciła powódce niewykonanie prac polegających na opracowaniu projektu prac rekultywacyjnych i prac geologicznych wraz z uzyskaniem decyzji, gdyż powódka nie uzyskała zatwierdzenia projektu i decyzji wodno prawnej i za zwłokę w wykonaniu prac, składających się na pierwszy etap naliczyła kary umowne, wystawiając w dniach: 9 listopada 2011 r., 30 listopada 2011 r. oraz 2 stycznia 2012 r. noty księgowo, które zostały przedstawione powódce z oświadczeniami o potrąceniu wierzytelności wynikających z tych not z wierzytelnościami przysługującymi

powódce zgodnie z wystawionymi fakturami VAT nr (...) z 13 grudnia 2011 r. Powódka twierdziła, że pozwanej nie przysługiwała wierzytelność o zapłatę kary umownej, gdyż przy wykonywaniu umowy interpretowała jej zapisy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W odpowiedzi na pozew z dnia 26 października 2012 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Pozwana twierdziła, że zasadnie naliczyła powódce karę umowną z tytułu niewykonania części etapu I, gdyż powodowa spółka nie uzyskała zatwierdzenia projektu prac rekultywacyjnych i prac geologicznych zgodnie z umową. Obowiązek opracowania projektu prac geologicznych i jego zatwierdzenie wynikał, jak wskazała pozwana, z bezwzględnie obowiązujących przepisów, tj. ustawy prawo geologiczne i górnicze. Pozwana wskazała, że powódka mogła bez przeszkód uzyskać zatwierdzenie projektu prac przygotowanego przez siebie i wywiązać się w ten sposób z umowy, usuwając wciąż istniejące wątpliwości dotyczące tego czy dokonany przez nią wybór mikroorganizmów, ich sposób namnażania i stymulacji, jak również sposób aplikacji do gruntu oraz dopuszczalność zastosowanych mikroorganizmów był uzasadniony. Wobec czego oświadczenie o potrąceniu wierzytelności wynikające z naliczonych kar umownych było skuteczne.

W trakcie procesu strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

W dniu 26 stycznia 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w W. wydał decyzję uzgadniającą warunki rekultywacji gruntów zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi w rejonie zlikwidowanej bazy paliw płynnych na terenie dawnej lokomotywowni (...) w W. przy ul. (...). Wskazał sposób przeprowadzenia rekultywacji oraz termin do, którego należy zakończyć pracę. (decyzja (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w W. k. 106-108)

(...) Państwowe Spółka Akcyjna z siedzibą w W., po przeprowadzeniu przetargu, wybrała ofertę (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na wykonanie prac rekultywacyjnych na terenie bazy paliw płynnych na terenie dawnej lokomotywowni (...) w W. przy ul. (...) i w dniu 12 sierpnia 2011 r. strony podpisały umowę nr (...), obejmującej przedmiotowe prace.

Pierwszy etap stanowiły prace przygotowawcze, tj. załatwienie spraw formalnych, opracowanie szczegółowego projektu technicznego prac rekultywacyjnych i projektu prac geologicznych - jeśli będzie wymagalny, uzyskanie zatwierdzenia projektu i decyzji wodno prawnej, przygotowanie terenu do prowadzenia prac rekultywacyjnych – ogrodzenie i oznakowanie terenu, doprowadzenie energii elektrycznej. Prace te miały być wykonane do 30 września 2011 r. Zgodnie z § 4 pkt. 1 b) wykonawca miał zapłacić zamawiającemu karę umowną w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy w terminach wynikających z uzgodnionego przez strony harmonogramu rzeczowo – finansowego, w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto określonego w § 3 pkt. 1 umowy za każdy dzień. Natomiast zgodnie z pkt 2 tego samego paragrafu zamawiający mógł potrącić należności z tytułu kar umownych z należnego wykonawcy wynagrodzenia. (umowa nr (...) k. 30-34, specyfikacja istotnych warunków zamówienia przetargu nieograniczonego k. 60-88, oferta (...) sp. z .o.o. z siedziba w W. k. 109-239)

Pismem z dnia 13 stycznia 2011 r. (...) Dyrekcja Ochrony (...) w W. poinformowała (...) S.A. z siedzibą w W., że akceptuje pozytywnie przedstawiony przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. projekt prac rekultywacyjnych w zakresie rekultywacji gruntu. (pismo k 269)

Pismami z dnia 9 listopada 2011r., 30 listopada 2011r., 2 stycznia 2012r., 2 lutego 2012r. oraz 15 maja 2012r. pozwana poinformowała powódkę o naliczaniu kar umownych w związku z nieprawidłowym wykonaniem umowy zawartej między stronami oraz przesłała nowy księgowy i potrąciła wskazane w nich kwoty z należności powódki wynikających z faktur VAT (...). (pisma informujące wraz z notami księgowymi k. 35 -43, faktura VAT nr (...) k. 50, faktura VAT nr (...) k. 44)

W dniu 17 stycznia 2012 r. (...) Dyrekcja Ochrony (...) w W. poinformowała powódkę, że rekultywacja terenu przy ul. (...) nie narusza warunków prowadzenia działań rekultywacyjnych określonych w decyzji (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w W. z dnia 26 stycznia 2011 r. (pismo k. 277)

W dniu 20 lutego 2012 r. strony podpisały protokół zdawczo-odbiorczy, odbioru częściowego prac wykonanych przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Dokonano odbioru: załatwienia spraw formalnych, opracowania szczegółowego projektu technicznego prac rekultywacyjnych, odstąpiono, gdyż nie było wymagane opracowanie projektu prac geologicznych, odstąpiono, gdyż nie było podstaw prawnych do uzyskania zatwierdzenia projektu i decyzji wodno prawnej, wykonania ogrodzenia i oznakowania terenu, odstąpiono, gdyż przyjętej technice prowadzenia prac nie było wymagane doprowadzenie energii elektrycznej. Protokół został podpisany przez przedstawicieli obu spółek. (protokół k. 59)

W dniu 27 lutego 2012 r. (...) Dyrekcja Ochrony (...) w W. poinformowała powódkę, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa nie jest zobowiązana do przedstawienia do zatwierdzenia lub akceptacji szczegółowego projektu technicznego prowadzenia działań rekultywacyjnych Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w W.. Wskazano w piśmie, że warunki i szczegółowy sposób prowadzenia działań rekultywacyjnych został dokładnie opisany w decyzji z dnia 26 stycznia 2011r. (pismo k. 242)

W dniu 12 marca 2012 r. powódka wezwała pozwaną spółkę do uregulowania należności w wysokości 267 719,56 zł wraz z odsetkami ustawowymi. Wskazując na bezskuteczność potrącenia należności powoda, wobec braku podstaw do naliczania kar umownych. Pismem z dnia 30 marca 2012 r. pozwana spółka poinformowała, że skierowane wezwania do zapłaty jest bezzasadne. (pisma k. 282-283, 287)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powyższych dokumentów złożonych w sprawie, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony. Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków: Ł. W., J. C., K. P., P. K. oraz o przesłuchanie w charakterze strony A. Ś., a także wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, gdyż dowody te nie mogły wnieść nic istotnego dla rozstrzygnięcia wobec bezsporności stanu faktycznego, a jedynie innej interpretacji przepisów prawa i obowiązków powoda wynikających z umowy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało uznać za zasadne.

Zgodnie z art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się w pełni z zakresem ogólnej odpowiedzialności kontraktowej dłużnika zgodnie z art. 471 k.c. Zgodnie z tym przepisem dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że nie wykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Najistotniejszą funkcję, jaką pełni kara umowna, jest jednak funkcja kompensacyjna. Kara umowna jest surogatem odszkodowania za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego (wyrok SA w Białymstoku z dnia 28 lipca 2005 r., I ACA 368/05, OSAB 2005, nr 3, poz. 3). Wierzyciel, dla którego zastrzeżona została kara umowna, nie ma obowiązku wykazywać faktu poniesienia szkody, oraz że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Dla realizacji przysługującego mu roszczenia o zapłatę kary umownej musi jednak wykazać istnienie i treść zobowiązania łączącego go z dłużnikiem, a także fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (wyrok SN z dnia 7 lipca 2005 r., V CK 869/04, LEX nr 150649). Niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania musi być następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność, wynikać więc musi z niedołożenia przez dłużnika należytej staranności (art. 472 k.c.), czyli jego winy w postaci (co najmniej) niedbalstwa (wyrok SN z dnia 11 lutego 1999 r., III CKN 166/98, LEX nr 521867).

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy należy wskazać, że powódka po przystąpieniu do przetargu i podpisaniu umowy na wykonanie prac rekultywacyjnych na wskazanym terenie przygotowała szczegółowy projekt prac. Przygotowany projekt prac został przesłany do akceptacji (...) Dyrekcji Ochrony (...) w W. i uzyskała akceptację przedstawionego projektu.

Należy wskazać również, że obowiązujące przepisy ustawy prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005, nr 228, poz. 1947 ze zm.) przewidywały procedurę zatwierdzenia projektu prac geologicznych. Brak jest tożsamej regulacji przewidującej zatwierdzenie projektu technicznego prac rekultywacyjnych.

Art. 106 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. prawo ochrony środowiska (w brzmieniu obowiązującym na dzień 29 kwietnia 2007r.) znajduje zastosowanie do szkód powstałych przed dniem 30 kwietnia 2007r., a takich właśnie szkód i ich naprawy dotyczyła umowa zawarta pomiędzy stronami niniejszego postępowania. Wobec czego zgodnie z powołanym przepisem powódka uzgodniła warunki rekultywacji wskazanego terenu. Przepis ten wyraźnie wskazuje, że uzgodnienie następuje w drodze decyzji określającej zakres, sposób i termin zakończenia rekultywacji. Należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie warunki rekultywacji zostały uzgodnione wyczerpująco przed rozpoczęciem przetargu. Jak wynika z dokumentacji przetargowej podstawą prowadzenia rekultywacji na wskazanym terenie jest decyzja (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w W. z dnia 26 stycznia 2011r. Przedmiotowa decyzja nie przewidywała konieczności przygotowania projektu technicznego prac rekultywacyjnych, ani ich zatwierdzenia.

Zaznaczenia wymaga fakt, że powódka w celu polubownego zakończenia sporu pomiędzy stronami, wystąpiła do (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w W. o zatwierdzenie projektu technicznego prac rekultywacyjnych. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska jednoznacznie wskazał, że rekultywacja przy ul. (...) w W. prowadzona jest zgodnie z harmonogramem i technologią, nie narusza warunków prowadzenia działań rekultywacyjnych określonych w decyzji (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w W. z dnia 26 stycznia 2011r.

Konkludując należy wskazać, że ani przepisy prawa ani decyzja w przedmiocie uzgodnienia warunków rekultywacji wydana w niniejszej sprawie przez (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w W., nie zawierały podstawy prawnej do zatwierdzenia lub akceptacji szczegółowego projektu technicznego prac rekultywacyjnych przez (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w W.. Nawet gdyby uznać, że uzyskanie zatwierdzenia szczegółowego projektu technicznego prac rekultywacyjnych było objęte zgodną wolą stron to, zgodnie z art. 387 k.c. w związku z art. 58 k.c. należało uznać to zobowiązanie za nieważne, gdyż świadczenie to było by niemożliwe do zrealizowania, gdyż nie było podstawy prawnej do uzyskania takiego zatwierdzenia w przedmiotowej sprawie. Wobec czego naliczanie kar umownych i potrącenie ich z wierzytelności powódki należało uznać za bezpodstawne.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. wierzyciel może żądać dopiero od dnia, w którym dłużnik po jego wezwaniu winien dług uiścić (por. np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009r., III CZP 102/09, niepubl., i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 r. I CKN 316/01, OSNC 2004, Nr 7-8, poz. 17).

Wystawiane przez powódkę faktury zgodnie z zawartymi między stronami umowami przewidywały 30 dniowy termin płatności liczony od dnia dostarczenia faktury pozwanej spółce.

W konsekwencji, odsetki ustawowe od kwoty 267 719,56 zł należało uwzględnić od pierwszego dnia wymagalności powyższej kwoty tj. od dnia 13 stycznia 2012r. , natomiast odsetki ustawowe od kwoty 46 559,92 zł od dnia 28 maja 2012r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., obciążając pozwaną kosztami procesu poniesionymi przez powódkę, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

SSO Jan Wawrowski

ZARZĄDZENIE

(...)

2013-06-14

SSO Jan Wawrowski